

Безпека умов праці та травматизм на виробництві в 2013 році

Охорона праці – це система норм та вимог, а також система правових, організаційних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів, які спрямовано на захист та збереження життя, здоров'я та працездатності робітників у процесі трудової діяльності та протягом всього строку роботи людини.

Найбільшою цінністю держави є людина, людське здоров'я та працездатність громадян. Саме тому уряд України докладает чимало зусиль для створення та підтримання умов безпечної праці кожного з громадян. Саме це покладено в основу вимог системи охорони праці.

Виконання правил та норм, що встановлені чинним законодавством є пріоритетним питанням для держави, яка піклується про здоров'я та запобігання розвитку професійних захворювань власних громадян. Саме тому охорона здоров'я у галузі будь-якої професійної діяльності жорстко контролюється державними органами.

Ключовим моментом у організації правильного підходу до охорони праці на підприємствах будь-якої форми власності є розроблення та ефективне використання різноманітних засобів стимулювання працівників. Саме це дає працівникові відчуття надійності та зацікавленості керівництва підприємства у власних співробітниках та переймання станом їх здоров'я. Саме цими методами та засобами можна досягти налагодженої системи охорони праці у менш плинному колективі, що дуже благотворно впливає на стабільність підприємства.

Не менш важливим є питання охорони праці жінок. Норми, що висуває держава до працівників жіночої статі, обумовлені фізіологічними потребами та діяльністю жінки як матері та дружини.

Умови праці на виробництві

Необхідно зазначити, що цілковито небезпечних та нешкідливих умов праці не існує. Профілактичні заходи, спрямовані на усунення шкідливих виробничих факторів, повинні запобігати нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози здоров'ю працівників.

За даними статистичної звітності на підприємствах промисловості, сільського господарства, транспорту, зв'язку та будівництва, а також їхніх відокремлених підрозділах (із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб) на кінець 2013р. в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам в області працювала 3571 особа або 11,5% облікової кількості штатних працівників. Серед них жінки становили 634 особи (або 5,7%). Найвищий відсоток працівників, які працювали в несприятливих умовах, зафіксовано на підприємствах: будівництва – 16,1%, промисловості – 14,0%, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 10,1% та сільського господарства та пов'язаних з ними послуг – 0,3%; серед промислових видів діяльності на підприємствах

водопостачання; каналізації, поводження з відходами – 29,8% (облікової чисельності працівників даного виду діяльності), виробництва машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань – 24,3%, виробництва хімічних речовин і хімічної продукції – 21,2%, добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 19,1%.

Загальна характеристика травматизму на виробництві

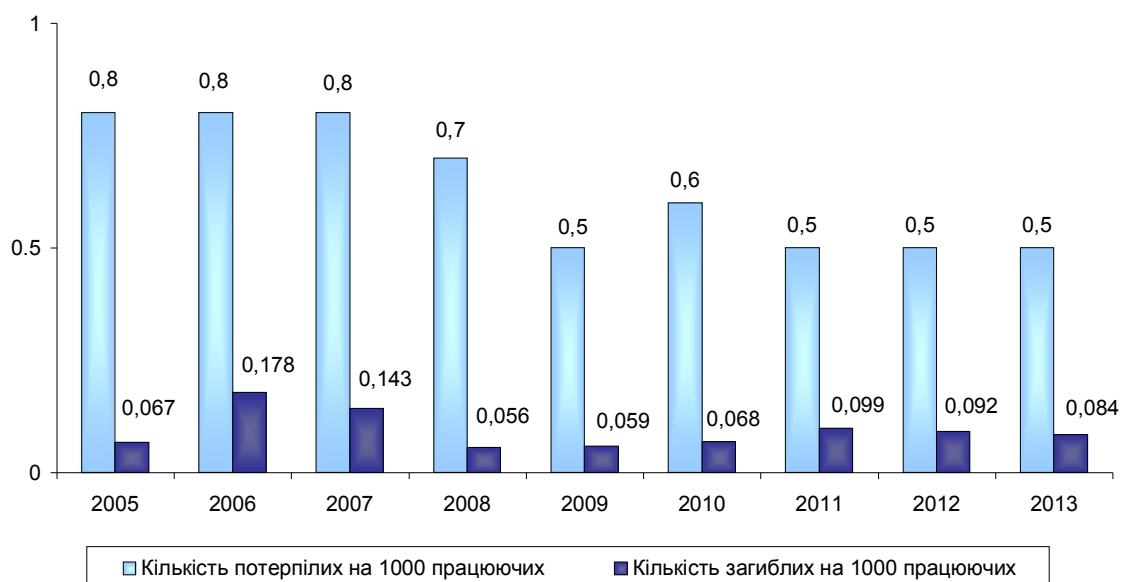
Упродовж 2013р. на підприємствах та в організаціях області сталося 53 випадки травматизму на виробництві, пов'язаного і не пов'язаного з виробництвом проти 61 у 2012р., з яких 9 – зі смертельним наслідком (у 2012р. – 13). Із загальної кількості нещасних випадків два були груповими (у 2012р. – 1).

Унаслідок нещасних випадків на виробництві було травмовано 55 осіб (у 2012р. – 63), з них 17 жінок (у 2012р. – 13). Від отриманих травм загинуло 9 осіб. Під час групового випадку постраждало 4 особи (у 2012р. – 3), загиблих не було.

Із загальної кількості постраждалих кожен третій працював на підприємствах переробної промисловості (18 осіб), майже кожен восьмий на будівництві (7 осіб) та кожен дев'ятий – на підприємствах сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства, а також транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (по 6 осіб).

Загальний рівень травматизму на виробництві, пов'язаного та не пов'язаного з виробництвом, залишився на рівні 2012р. і становив 0,5 особи на 1000 працюючих.

Динаміка рівня травматизму на виробництві, пов'язаного та не пов'язаного з виробництвом (осіб на 1000 працюючих)

У той же час, на підприємствах добувної промисловості і розроблення кар'єрів цей показник у 7,2 раза перевищував середньообласний і становив 3,6 особи на 1000 працюючих, на будівництві – в 4,0 раза (2,0), на підприємствах переробної промисловості та в діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – в 3,2 раза (1,6 особи).

У порівнянні з 2012р. рівень травматизму зі смертельним наслідком зменшився на 8,7% і становив 0,084 особи на 1000 працюючих (у 2012р. – 0,092). На підприємствах транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, де загинули 2 особи, цей показник був у 3,6 раза більшим за середньообласний і становив 0,302 особи на 1000 працюючих. На будівництві рівень травматизму зі смертельним наслідком становив 0,281 особи на 1000 працюючих, на підприємствах з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 0,265 особи на 1000 працюючих, у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги – 0,151 особи на 1000 працюючих. У той же час, на підприємствах, які займались будівництвом споруд, цей показник був у 19,0 раза вищим за середньообласний (1,597), виробництвом іншої неметалевої мінеральної продукції – у 9,1 раза (0,768), у наземному і трубопровідному транспорті – в 6,3 раза (0,527).

Втрати робочого часу внаслідок травматизму на виробництві становили 3914 людино-днів (у 2012р. – 2524). На одного потерпілого в середньому по області припадало 71,2 дня непрацездатності (у 2012р. – 40,1). Найвищим цей показник був у сфері операцій з нерухомим майном (144 дня на одного потерпілого), в діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (115 днів), на підприємствах переробної промисловості (103,6 днів).

Унаслідок нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань 7 осіб стали інвалідами, у тому числі 5 осіб з числа тих, хто постраждав на виробництві в 2013р.

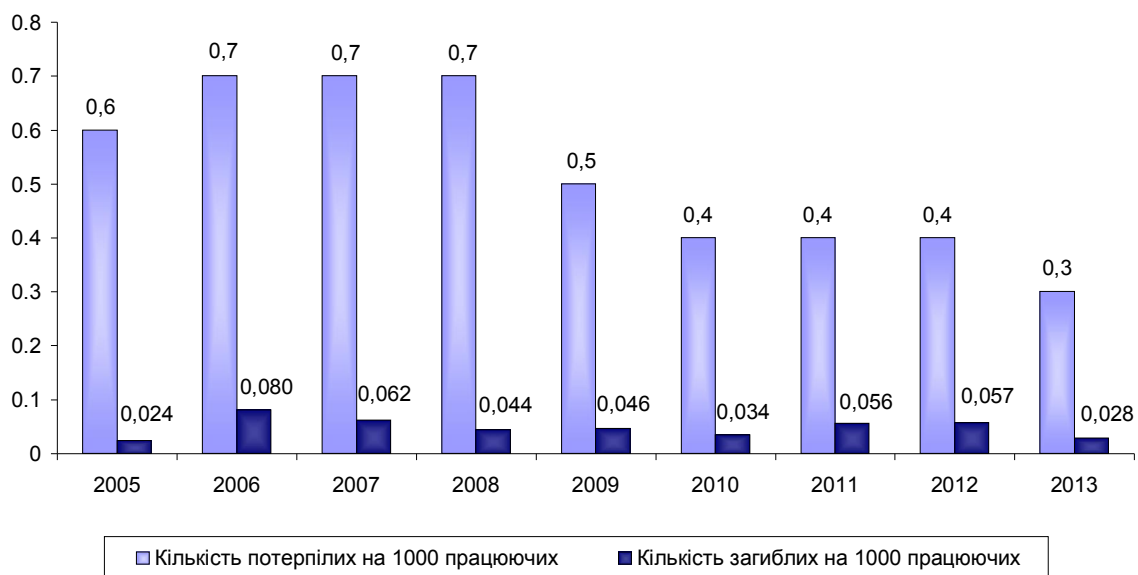
Травматизм на виробництві, пов'язаний з виробництвом

У 2013р. на підприємствах та в організаціях області сталося 32 (у 2012р. – 52) нещасні випадки травматизму, пов'язаного з виробництвом, з яких 2 – групові. Постраждало під час цих випадків 34 особи, у тому числі 4 – унаслідок групових випадків. Від травматизму, пов'язаного з виробництвом загинуло 3 особи.

Від травматизму на виробництві, пов'язаного з виробництвом, у області постраждало 11 жінок. Майже кожна четверта жінка, із загальної кількості постраждалих жінок, отримала травму на підприємствах транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, майже кожна шоста – в сфері державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування та в сфері освіти.

Майже кожна шоста особа із загальної кількості потерпілих унаслідок травматизму, пов'язаного з виробництвом, працювала на будівництві (6), майже кожна сьома – на підприємствах сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (по 5) та майже кожна дев'ята – на підприємствах переробної промисловості, державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування (по 4).

**Динаміка рівня травматизму на виробництві,
пов'язаного з виробництвом**
(осіб на 1000 працюючих)

У порівнянні з 2012р. рівень травматизму, пов'язаного з виробництвом, зменшився на 25% і становив 0,3 особи на 1000 працюючих. Цей показник був значно нижчим, ніж у середньому по Україні (0,9).

За видами економічної діяльності найвищим рівень травматизму був на підприємствах добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 3,6 особи на 1000 працюючих, на будівництві – 1,7 особи на 1000 працюючих, в діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – 1,6 особи на 1000 працюючих, або відповідно в 12,0, 5,7 і 5,3 раза вище середньообласного показника.

**Кількість потерпілих внаслідок травматизму, пов'язаного з виробництвом,
за окремими видами економічної діяльності в 2013 році
(на 1000 працюючих)**

У порівнянні з 2012р., на підприємствах транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності спостерігалось збільшення рівня травматизму, пов'язаного з виробництвом, у 4,0 раза, в сфері операцій з нерухомим майном – в 3,0 раза. У той же час, на підприємствах сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства спостерігалось зниження рівня травматизму, пов'язаного з виробництвом, у 2,3 раза, переробної промисловості – у 2,0 раза.

Основними видами подій, унаслідок яких сталась найбільша кількість випадків травмування, пов'язаного з виробництвом, були падіння потерпілого (10 осіб), падіння, обрушення, обвалення предметів, матеріалів, породи, ґрунту тощо (9), дія предметів, деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються (8) та навмисне вбивство або травма, заподіяна іншою особою, і пригоди (події) на транспорті (по 2).

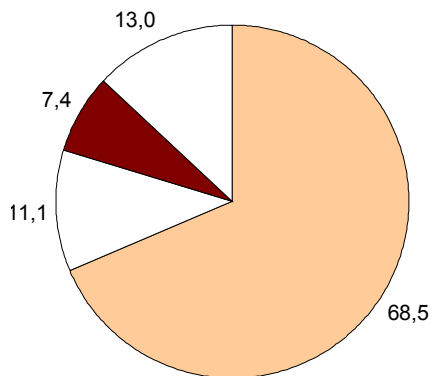
Настання більшості випадків травматизму, пов'язаного з виробництвом, було зумовлено організаційними причинами, внаслідок яких постраждало 24 особи або 70,6% від загальної кількості потерпілих. Так, майже кожна сьома особа із загальної кількості потерпілих отримала травму через порушення вимог безпеки праці під час експлуатації

обладнання, устаткування, машин, механізмів, інші організаційні причини, майже кожна шоста – через інші (без урахування технічних, організаційних і психофізичних причин), майже кожна четверта – через порушення трудової та виробничої дисципліни, кожна сімнадцята – через незадовільний технічний стан об’єктів, будинків, споруд, території; засобів виробництва; транспортних засобів, невикористання засобів індивідуального захисту через незабезпеченість ними та порушення технологічного процесу.

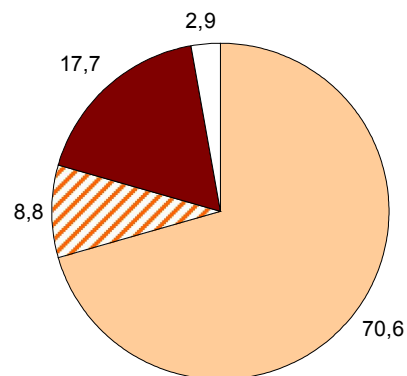
На підприємствах переробної промисловості через організаційні причини отримало травми 3 особи із 4 постраждалих, транспорту, складського господарства, поштової та кур’єрської діяльності – 4 із 5, сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства – 3 із 5.

**Розподіл кількості потерпілих внаслідок травматизму,
пов’язаного з виробництвом,
за групами причин нещасних випадків
(у відсотках)**

2012р.

2013р.

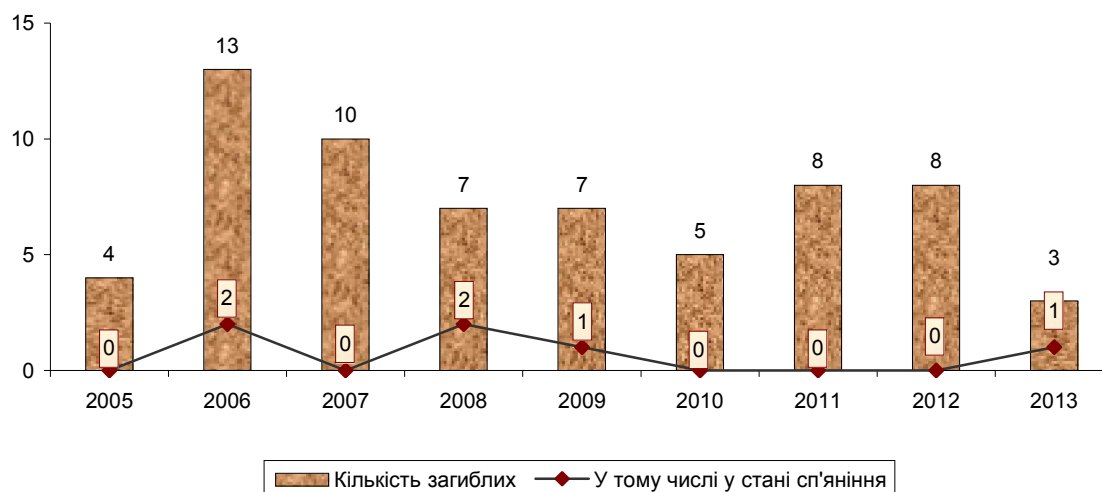

Унаслідок організаційних причин отримало травми 6 жінок, що становило 54,5% всіх потерпілих жінок області.

Незадовільний технічний стан, високий ступінь зношеності основних виробничих засобів і, особливо, устаткування – це небезпечні фактори, які впливають на стан травматизму на виробництві. Так, через технічні причини на підприємствах області постраждало 3 особи або кожна одинадцята особа із загальної кількості потерпілих.

Упродовж 2013р. внаслідок виробничого травматизму на підприємствах та в організаціях області загинуло 3 особи.

**Динаміка кількості загиблих від травматизму на виробництві,
пов'язаного з виробництвом
(осіб)**

У порівнянні з 2012р. рівень виробничого травматизму зі смертельним наслідком зменшився в 2,0 раза і становив 0,028 особи на 1000 працюючих.

На підприємствах з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря рівень травматизму зі смертельним наслідком був у 9,5 раза вищим за середньообласний і становив 0,265 особи на 1000 працюючих, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – у 5,4 раза (0,151), у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги – в 1,8 раза (0,050 особи на 1000 працюючих).

Основними причинами нещасних випадків на виробництві, що призвели до загибелі працівників, були організаційні. Унаслідок цих причин було смертельно травмовано 2 особи, що складає 66,7% загальної кількості загиблих. Одна особа із загальної кількості загиблих отримала смертельну травму через порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів, ще одна – через інші організаційні причини.

У 2013р. втрати робочого часу внаслідок виробничих травм становили 2245 людино-днів. На одного потерпілого в середньому по області припадало 66,0 днів непрацездатності (у 2012р. – 42,9).

Цей показник, що характеризує важкість травм, був значно вищим за середньообласний у сфері операцій з нерухомим майном (144,0 днів), діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (115,0 днів), на будівництві (93,8 днів), на підприємствах сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства (90,0 днів).

Травматизм на виробництві, не пов'язаний з виробництвом

У 2013р. на підприємствах та в організаціях області від травматизму на виробництві, не пов'язаного з виробництвом постраждала 21 особа (у 2012р. – 9). Загибло від травматизму, не пов'язаного з виробництвом, 6 осіб.

Рівень травматизму на виробництві, не пов'язаного з виробництвом, у порівнянні з 2012р. збільшився в 2,0 раза та становив 0,2 особи на 1000 працюючих.

У той же час, на підприємствах переробної промисловості цей показник у 6,0 раза перевищував середньообласний і становив 1,2 особи на 1000 працюючих, водопостачання; каналізації, поводження з відходами – у 3,5 раза (0,7 особи), на будівництві – у 1,5 раза (0,3 особи).

Протягом 2013р. в області від травматизму, не пов'язаного з виробництвом, загинуло 6 осіб. У порівнянні з 2012р. рівень травматизму зі смертельним наслідком від травматизму на виробництві, не пов'язаного з виробництвом, збільшився на 35,7% і становив 0,056 особи на 1000 працюючих.

На будівництві рівень травматизму зі смертельним наслідком був значно вищим за середньообласний (у 5,0 раза) і становив 0,281 особи на 1000 працюючих, на підприємствах транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 0,151 особи на 1000 працюючих (у 2,7 раза вище середньообласного показника), сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства – 0,133 особи (у 2,4 раза), у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги – 0,101 особи (у 1,8 раза), на підприємствах переробної промисловості – 0,088 особи (у 1,6 раза).

Унаслідок травматизму на виробництві, не пов'язаного з виробництвом, було втрачено 1669 людино-днів. У середньому на 1 потерпілого припадало 79,5 днів непрацездатності. У той же час, на підприємствах переробної промисловості цей показник був більшим у 1,5 раза і становив 118,3 днів.

Матеріальні наслідки травматизму на виробництві

У 2013р. усім потерпілим, членам сімей та утриманцям померлих підприємствами області було нараховано 60,4 тис.грн., у тому числі – 17,6 тис.грн. за перші п'ять днів непрацездатності, які були оформлені листком непрацездатності, 42,8 тис.грн – інших нарахувань, здійснених за рахунок коштів підприємств. На кінець 2013р. заборгованість з виплати підприємствами відшкодувань потерпілим, членам сімей та утриманцям померлих становила 0,4 тис.грн. (усі за перші п'ять днів тимчасової втрати працездатності).

Сума штрафів за настання нещасних випадків на виробництві або їх приховування з вини підприємства становила 3,7 тис.грн.

**Соціальне страхування
від нещасних випадків
на виробництві та
професійних захворювань**

Профілактика виробничого травматизму, здійснення заходів, спрямованих на усунення шкідливих та небезпечних виробничих факторів є основними завданнями Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, який розпочав свою діяльність у 2001р. Зі створенням Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві, в державі було вирішено проблему страхових виплат потерпілим на виробництві, покращилось їх медико-соціальне обслуговування.

Планування профілактичних заходів здійснюється на основі результатів аналізу виробничого травматизму за матеріалами розслідування нещасних випадків. Особлива увага під час складання аналізу звертається на нещасні випадки зі смертельними наслідками та ті, що закінчуються інвалідністю чи можливою інвалідністю; місця, де нещасні випадки відбуваються найчастіше.

Фонд отримує інформацію з першоджерел про настання нещасного випадку, представники Фонду беруть участь у розслідуванні 100% нещасних випадків. Метою кожного розслідування є встановлення причин, що призвели до нещасного випадку чи професійного захворювання, та в ході розслідування розроблення заходів, які спрямовані на запобігання виробничому травматизму. Обов'язково контролюється виконання розроблених заходів. Після проведення розслідування, за наслідками розслідування, складаються відповідні документи, які лягають в основу соціальних виплат потерпілим, членам їх родин, при цьому витрачаються значні кошти.

Аналіз стану виробничого травматизму показує, що основними причинами нещасних випадків продовжують виступати організаційні причини. Основною причиною виробничого травматизму продовжує залишатися людський фактор. В першу чергу це недоліки, упущення в організації охорони праці на підприємствах області з боку роботодавців та нехтування працюючими особистою безпекою.

Фонд здійснює реалізацію завдання запобігання нещасним випадкам на виробництві через службу страхових експертів. Профілактикою нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, участю у розслідуваннях нещасних випадків на виробництві в робочих органах Фонду у Чернівецькій області зайняті 8 страхових (головних страхових) експертів з охорони праці.

Безпека та охорона праці

У 2013р. з метою попередження нещасних випадків на виробництві, здійснення заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, усуненню загрози здоров'ю працівників, викликаній умовами праці, службою страхових експертів було проведено 530 перевірок підприємств щодо стану профілактичної роботи щодо створення безпечних та нешкідливих умов праці та виявлено 3057 порушень нормативно-правових актів з охорони праці, складено 4 протоколи про адміністративні правопорушення за несвоєчасне повідомлення про нещасні випадки.

Беручи до уваги стан виробничого травматизму в області, необхідно поліпшити механізм взаємодії робочих органів Фонду з органами влади та профспілковими організаціями, територіальним управлінням Держгірпронагляду, організаціями роботодавців з метою забезпечення ефективного контролю за станом охорони праці на підприємствах області, дотриманням роботодавцями, найманими працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Одним із ефективних напрямів профілактичних заходів є також проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці інженерів з охорони праці та відповідальних працівників за охорону праці. Такі навчання здійснюються за рахунок коштів Фонду. Так, лише в 2013 році було організовано та профінансовано проведення навчання 468 спеціалістів, що вирішують питання охорони праці на підприємствах, в установах та організаціях, з них 161 інспекторів з питань охорони праці профспілок працівників освіти краю. В 2013 році профінансовано проведення навчання на 123 особи або на 35,6% більше, ніж в 2012 році (345 осіб).

За 2013 рік робочими органами взято участь у проведенні 60 семінарів, 61 наради, 17 «круглих» столів, конкурсів. Пропаганда безпечних та нешкідливих умов праці займає не останнє місце в практиці профілактичної роботи Фонду. Так, в засобах масової інформації було опубліковано 59 статей з питань охорони праці і соціального захисту працюючих у разі виникнення нещасних випадків на виробництві, здійснено 35 виступів по радіо та телебаченню. Робочі органи взяли участь в опрацюванні та впровадженні системи управління охороною праці на 178 підприємства, у роботі з питань охорони праці на 221 підприємствах області, у розробленні 237 нормативних актів з охорони праці підприємств. З метою надання роботодавцям постійної допомоги у вирішенні питань збереження здоров'я людини та забезпечення безпеки праці протягом року службою страхових експертів надано близько 950 консультацій з питань охорони праці та страхування від нещасних випадків тощо.

Щороку в області в квітні місяці проводяться заходи до Всесвітнього дня охорони праці. Фонд бере активну участь у проведенні заходів до Дня

охорони праці. В області вже стали традиційними конкурси серед підприємств на найкращу організацію з охорони праці, підсумки яких оприлюднюються у засобах масової інформації.

Висновки

Аналіз стану виробничого травматизму на підприємствах та в організаціях області свідчить про те, що рівень травматизму на виробництві, пов'язаного з виробництвом, у порівнянні з 2012р., зменшився майже по всіх видах економічної діяльності.

У той же час, у порівнянні з 2012р., на підприємствах транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності спостерігалось збільшення рівня травматизму, пов'язаного з виробництвом, у 4,0 раза, в сфері операцій з нерухомим майном – в 3,0 раза. Залишається високим рівень виробничого травматизму і на будівництві (1,7 особи на 1000 працюючих). А на підприємствах сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства спостерігалось зниження рівня травматизму, пов'язаного з виробництвом, у 2,3 раза, переробної промисловості – у 2,0 раза.

У порівнянні з 2012р. рівень травматизму, пов'язаного з виробництвом, зменшився на 25% і становив 0,3 особи на 1000 працюючих. Цей показник був значно нижчим, ніж у середньому по Україні (0,9).

Основними причинами нещасних випадків на виробництві, внаслідок яких постраждали і загинули працюючі, були організаційні.

Втрати робочого часу внаслідок виробничих травм та кількість людино-днів непрацездатності в розрахунку на 1 потерпілого в 2013р. збільшились.

Із року в рік незадовільно вирішуються питання щодо забезпечення працюючих спецодягом та засобами індивідуального захисту.

Головними умовами профілактики виробничого травматизму є належна організація на виробництві заходів з техніки безпеки та суворий контроль за їх виконанням усіма працівниками.

Взаємна співпраця управління Держгірпромнагляду з місцевими органами виконавчої влади, самоврядування та прокуратури, здійснення контролю за виконанням заходів щодо поліпшення промислової безпеки, охорони праці та умов виробничого середовища в області сприятиме зниженню виробничого травматизму.

Перший заступник
начальника Головного управління

Сарчинська Т.Г.

Виконавець: Білич І.М.,
Тел. 58-15-60